

Briselē, 20.5.2020.
COM(2020) 526 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

**par Somijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu
par Somijas 2020. gada stabilitātes programmu**

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Somijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Somijas 2020. gada stabilitātes programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu¹ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2019. gada 17. decembrī pieņēma gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju, tādējādi uzsākot 2020. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Komisija 2019. gada 17. decembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Somija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu “Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku”.
- (2) 2020. gada ziņojums par Somiju² tika publicēts 2020. gada 26. februārī. Tajā bija izvērtēts, kā Somija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2019. gada 9. jūlijā³, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem ieteikumiem, un Somijas progress virzībā uz stratēģijas “Eiropa 2020” valsts mērķu sasniegšanu.

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

² SWD(2020) 525 final.

³ OV C 301, 5.9.2019., 117. lpp.

- (3) 2020. gada 11. martā Pasaules Veselības organizācija oficiāli pasludināja Covid-19 uzliesmojumu par pasaules mēroga pandēmiju. Tā ir nopietna sabiedrības veselības ārkārtas situācija, kas skar iedzīvotājus, sabiedrību kopumā un ekonomiku. Tā pakļauj valstu veselības sistēmas smagai spriedzei, rada traucējumus globālajās piegādes ķēdēs, nestabilitāti finanšu tirgos un patērētāju pieprasījuma satricinājumus un negatīvi ietekmē dažādas nozares. Tā apdraud cilvēku darbvietas un ienākumus un uzņēmumu darbību. Tā ir izraisījusi ievērojamu ekonomikas satricinājumu, kam jau ir nopietnas sekas Eiropas Savienībā. Komisija 2020. gada 13. martā pieņēma paziņojumu⁴, kurā aicināja koordinēt rīcību, reaģējot uz krīzi ekonomikā, un iesaistīt visus dalībniekus valstu un Savienības līmenī.
- (4) Vairākas dalībvalstis ir izsludinājušas ārkārtas stāvokli vai ieviesušas ārkārtas pasākumus. Ārkārtas pasākumiem vajadzētu būt stingri samērīgiem, nepieciešamiem, ar ierobežotu ilgumu un saskaņā ar Eiropas un starptautiskajiem standartiem. Turklāt uz tiem būtu jāattiecināta demokrātiskā pārraudzība un iespēja tos neatkarīgi pārskatīt tiesā.
- (5) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu⁵. Šī klauzula, kuru veido Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punkts, 6. panta 3. punkts, 9. panta 1. punkts un 10. panta 3. punkts un Regulas (EK) Nr. 1467/97 3. panta 5. punkts un 5. panta 2. punkts, atvieglo budžeta politikas koordināciju nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Komisija savā paziņojumā puda Padomei viedokli, ka pašreizējos apstākļos, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 uzliesmojuma dēļ, ir pieļaujams iedarbināt šo klauzulu. Dalībvalstu finanšu ministri 2020. gada 23. martā piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ja tas neapdraud fiskālo stabilitāti vidējā termiņā. Attiecībā uz korektīvo daļu Padome uz Komisijas ieteikuma pamata var arī nolemt pieņemt pārskatītu fiskālo trajektoriju. Vispārējā izņēmuma klauzula neaptur Stabilitātes un izaugsmes pakta paredzētās procedūras. Tā ļauj dalībvalstīm atkāpties no budžeta prasībām, kas tiktu piemērotas parastā situācijā, un vienlaikus dod iespēju Komisijai un Padomei veikt vajadzīgos politikas koordinācijas pasākumus pakta ietvaros.
- (6) Ir jāturpina pasākumi, lai ierobežotu un kontrolētu pandēmijas izplatīšanos, stiprinātu valstu veselības sistēmu noturību, mazinātu sociālekonomiskās sekas, izmantojot atbalsta pasākumus uzņēmumiem un mājsaimniecībām, un nodrošinātu pienācīgus veselības un drošības apstākļus darbavietā nolūkā atsākt saimniecisko darbību. Savienībai būtu pilnībā jāizmanto dažādie tās rīcībā esošie instrumenti, lai atbalstītu dalībvalstu centienus minētajās jomās. Vienlaikus dalībvalstīm un Savienībai būtu jāsadarbojas, sagatavojot pasākumus, kas vajadzīgi, lai atjaunotu mūsu sabiedrības un ekonomikas normālu darbību un ilgtspējīgu izaugsmi, citstarp integrējot zaļo pārkārtošanos un digitālo pārveidi un mācoties no krīzes laikā gūtās pieredzes.
- (7) Covid-19 krīze ir apliecinājusi, ka vienotais tirgus ir pietiekami elastīgs, lai spētu pielāgoties ārkārtas situācijām. Tomēr, lai nodrošinātu ātru un vienmērīgu pāreju uz ekonomikas atlabšanas posmu, preču un pakalpojumu brīvu apriti un darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, ir jāatceļ steidzami ārkārtas pasākumi, kas kavē vienotā tirgus normālu darbību, tiklīdz tie vairs nav nepieciešami. Pašreizējā krīze rāda, ka veselības aprūpes nozarē ir vajadzīgi krīzes gatavības plāni, kas jo īpaši ietver uzlabotas

⁴ COM(2020) 112 final.

⁵ COM(2020) 123 final.

iepirkuma stratēģijas, diversificētas piegādes ķēdes un būtisko piegāžu stratēģiskās rezerves. Tie ir galvenie elementi, uz kuru pamata tiks izstrādāti plašāki krīzes gatavības plāni.

- (8) Savienības likumdevējs jau ir grozījis attiecīgos tiesiskos regulējumus⁶, lai ļautu dalībvalstīm mobilizēt visus neizmantotos līdzekļus no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem nolūkā novērst Covid-19 pandēmijas ārkārtas sekas. Minētie grozījumi nodrošinās papildu elastīgumu, kā arī vienkāršotas un racionalizētas procedūras. Lai mazinātu spiedienu uz naudas plūsmu, dalībvalstis arī var 2020.–2021. grāmatvedības gadā izmantot 100 % līdzfinansējuma likmi no Savienības budžeta. Somija tiek mudināta pilnībā izmantot šīs iespējas, lai palīdzētu personām un nozarēm, ko šīs problēmas skar visvairāk.
- (9) Paredzams, ka pandēmijas sociālekonomiskās sekas dažādās nozarēs un reģionos izpaudīsies nevienādi, jo tiem ir atšķirīgi specializācijas modeļi. Tas rada risku, ka Somijā palielināsies atšķirības. To papildina risks, ka uz laiku izirs konverģences process starp dalībvalstīm, tāpēc pašreizējā situācijā ir vajadzīga mērķtiecīga politiska atbildes reakcija.
- (10) Somija savu 2020. gada valsts reformu programmu un 2020. gada stabilitātes programmu iesniedza 2020. gada 30. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (11) Somija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par pārādu.
- (12) Valdība savā 2020. gada stabilitātes programmā plāno, ka nominālā bilance pasliktināsies no deficīta, kas 2019. gadā bija 1,1 % no IKP, līdz deficītam 7,2 % apmērā no IKP 2020. gadā. Paredzams, ka deficīts 2021. gadā samazināsies līdz 4,0 % no IKP. Vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2019. gadā bija palielinājusies līdz 59,4 % no IKP, taču saskaņā ar 2020. gada stabilitātes programmu ir paredzams, ka 2020. gadā tā palielināsies līdz 69,1 %. Makroekonomikas un fiskālo perspektīvu ietekmē liela nenoteiktība Covid-19 pandēmijas dēļ.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un īstenojot saskaņotu Savienības pieeju, Somija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai palielinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajām personām un nozarēm. Saskaņā ar 2020. gada stabilitātes programmu minētie budžeta pasākumi sasniedz 1,7 % no IKP. Pasākumi ietver gan ārkārtas izdevumus, kas paredzēti veselības un sabiedriskās kārtības aizsardzībai, gan uzņēmumu un darba ņēmēju atbalsta pasākumus. Turklāt Somija ir paziņojusi par pasākumiem, kas palīdzēs atbalstīt uzņēmumu likviditāti, neradot tiešu ietekmi uz budžetu; 2020. gada stabilitātes programmā lēsts, ka šo pasākumu apmērs būs 5 % no IKP. Minētie pasākumi cita starpā ir aizdevumu garantijas uzņēmumiem (galvenokārt MVU), kā arī īpašas garantiju shēmas par labu aviosabiedrībai *Finnair* un kuģošanas sabiedrībām, kas nodrošina piegādes drošību. Turklāt Somijā ir pieņemti citi likviditāti veicinoši

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/460 (2020. gada 30. marts), ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013 un (ES) Nr. 508/2014 attiecībā uz īpašiem pasākumiem, kas nepieciešami, lai piesaistītu investīcijas dalībvalstu veselības aprūpes sistēmās un citos to ekonomikas sektoros, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu, (Investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu) (OV L 99, 31.3.2020., 5. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/558 (2020. gada 23. aprīlis), ar ko Regulas (ES) Nr. 1301/2013 un (ES) Nr. 1303/2013 groza attiecībā uz īpašiem pasākumiem, lai nodrošinātu ārkārtas elastību Eiropas strukturālo un investīciju fondu izmantošanā, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu (OV L 130, 24.4.2020., 1. lpp.).

pasākumi (par kuriem nav ziņots stabilitātes programmā), tostarp uzņēmumu ienākuma nodokļa atlikšana. Minēto papildu pasākumu aplēstais apmērs ir 15 % no IKP. Kopumā Somijas veiktie pasākumi atbilst pamatnostādņem, kas sniegtas Komisijas paziņojumā par koordinētu ekonomisko reakciju uz Covid-19 uzliesmojumu. Minēto pasākumu pilnīga īstenošana, kam sekotu fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kad to ļaus ekonomikas apstākļi, palīdzēs saglabāt fiskālo stabilitāti vidējā termiņā.

- (14) Pamatojoties uz Komisijas 2020. gada pavasara prognozi ar nemainīgas politikas pieņemumu, Somijas vispārējās valdības budžeta bilance tiek prognozēta -7,4 % apmērā no IKP 2020. gadā un -3,4 % apmērā no IKP 2021. gadā. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP sasniegs 69,4 % 2020. gadā un 69,6 % 2021. gadā.
- (15) Komisija 2020. gada 20. maijā nāca klajā ar ziņojumu, kas sagatavots saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu, jo tiek prognozēts, ka Somija 2020. gadā pārkāps deficīta robežvērtību, kas ir 3 % no IKP. Kopumā analīze liecina, ka Līgumā un Regulā (EK) Nr. 1467/1997 noteiktais deficīta kritērijs nav izpildīts.
- (16) Reaģējot uz krīzi, Somija ir veikusi visaptverošus pasākumus, lai atbalstītu savu veselības aprūpes sistēmu un ekonomiku. Piemēram, Somijas valdība pieņēma vairākus papildbudžetus un nolēma uzlabot darba ņēmēju darbvietu drošību, vienlaikus atvieglinot nosacījumus bezdarbnieka pabalsta saņemšanai. Ārstata darbiniekiem un uzņēmējiem tika atvieglota piekļuve bezdarbnieka pabalstiem. Sociālā nodrošinājuma pasākumi sasniedz 1,6 miljardus euro. Papildus valsts garantētajiem aizdevumiem 10 miljardu EUR apmērā ir darītas pieejamas uzņēmumiem paredzētas tiešās dotācijas 1 miljarda EUR apmērā. Valdība ir uz laiku samazinājusi darba devēju pensiju iemaksu par 2,6 procentpunktiem un atvēlējusi vismaz 1 miljardu EUR pašvaldību atbalsta pasākumu kopumam. Somijas Finanšu uzraudzības iestāde samazināja Somijas kredītiestādēm piemērojamās kapitāla prasības, atceļot sistēmiskā riska rezervi un pielāgojot kredītiestāžu specifiskās prasības. Valdība iecēla darba grupu Finanšu ministrijas un Sociālo lietu un veselības ministrijas vadībā, lai sagatavotu Somijas stratēģiju Covid-19 krīzes pārvarēšanai. **Maija sākumā valdība pieņēma plānu pakāpeniskai krīzes pārvarēšanai; šā plāna pamatā ir darba grupas pirmais ziņojums.** Darba grupa arī ierosinās piemērotus pasākumus, lai novērstu krīzes izraisītās sekas veselības, sociālajā un ekonomikas jomā. Tā ir apspriedusies ar sociālajiem partneriem, pašvaldībām, pilsonisko sabiedrību un vides organizācijām.
- (17) Kaut arī Somija ir apliecinājusi vispārēju gatavību pārvarēt Covid-19 krīzi, tomēr tās veselības sistēmai nāktu par labu, ja tā tiktu padarīta noturīgāka. Reģionālās slimnīcas bija spiestas pārcelt medicīnisko personālu koronavīrusa pacientu ārstēšanai un atkāpties no tiesību aktos iepriekš noteiktajiem termiņiem attiecībā uz veselības aprūpi, kas nav neatliekama. Pašreizējā veselības aprūpes pakalpojumu sistēma, saskaņā ar kuru šos pakalpojumus sniedz dažādi pakalpojumu piedāvātāji, ir novedusi pie tā, ka veselības aprūpes darbinieku blīvums visā valstī ir nevienmērīgs. Paredzams, ka sadrumstalotība pakalpojumu sniegšanā un nevienlīdzīgā piekļuve sociālajiem un primārās veselības aprūpes pakalpojumiem būs problēma arī pēc krīzes, jo īpaši attiecībā uz bezdarbniekiem un pensionāriem (arī personām ar invaliditāti). Ņemot vērā Covid-19 krīzes izraisīto bezdarba pieaugumu, gan īstermiņa, gan vidējā termiņa rīcībpolitikas pasākumi būtu jākoncentrē uz to, lai uzlabotu vienlīdzīgu piekļuvi primārajai veselības aprūpei. Vidējā termiņā joprojām būs svarīgi īstenot sociālo un veselības reformu plānus, kas tikuši apspriesti vairākās Somijas valdībās – jo īpaši

tādēļ, ka ar šo plānu palīdzību Somija tiek sagatavota tālejošām demogrāfiskām pārmaiņām un tie palīdzētu valstij nākotnē saglabāt savas veselības aprūpes sistēmas kvalitāti, vienlaikus uzlabojot tās pieejamību. Somijas publisko finanšu ilgtermiņa ilgtspēja vēl aizvien ir apdraudēta, jo prognozējams, ka pieaugs izmaksas, ko radīs sabiedrības novecošanās, it īpaši izmaksas par sociālo un veselības aprūpi.

- (18) Saskaņā ar Komisijas prognozi ir paredzams, ka bezdarba līmenis 2020. gadā pieaugs līdz 8,3 %, savukārt 2021. gadā tas samazināsies līdz 7,7 %. Ir vajadzīgi efektīvi īstermiņa un vidēja termiņa politikas pasākumi, kas izstrādāti ciešā sadarbībā ar sociālajiem partneriem, lai ierobežotu bezdarba līmeņa pieaugumu un no jauna integrētu darba tirgū tos, kuri zaudējuši darbu Covid-19 krīzes dēļ. Ar šiem centieniem būtu jāatbalsta arī nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas, piemēram, mazkvalificētas personas, personas ar invaliditāti, cilvēki ar daļēju darbaspēju, kā arī migrantu izcelsmes personas. Somija ir ieviesusi saīsināta darbalaika shēmas, kuru rezultātā daudzi darba ņēmēji ir dīkstāvē. Aktīva darba tirgus politika, tostarp pārkvalifikācijas un prasmju pilnveides pasākumi, varētu nodrošināt ātru un ilgtspējīgu atgriešanos darba tirgū. Mērķtiecīgi varētu ievirzīt algu subsidēšanu un to apvienot ar apmācību un turpmākiem pasākumiem, kurus piedāvā valsts nodarbinātības dienesti. Pārkvalifikācija un prasmju pilnveide ir būtiski faktori, lai ekonomikā, kas kļūst aizvien digitalizētāka un zaļāka, saglabātu darbaspēka nodarbināmību. Pastāvīga mācību procesa reforma varētu palīdzēt risināt nepieciešamību pilnveidot pieaugušo (tostarp to, kuriem ir zems prasmju līmenis) prasmes tādās darba tirgum nozīmīgās nozarēs kā informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT). Lai nodrošinātu tirgu ar prasmēm, kuras demogrāfisko un tehnoloģisko pārmaiņu laikā tajā ir pieprasītas, būs svarīgi saglabāt izglītības atbilstību darba tirgus vajadzībām, kas panākams, cita starpā radot pietiekami daudz vietu augstskolās atbilstīgi prognozēm par nodarbinātību katrā nozarē un reģionā. Lai nepieļautu visneaizsargātāko grupu sociālekonomiskās situācijas pasliktināšanos pēc Covid-19 krīzes, izšķiroša nozīme būs digitālās plaisas pārvarēšanai, jo īpaši nolūkā nodrošināt to, ka nelabvēlīgā situācijā esošiem izglītojamajiem ir pieejama kvalitatīva izglītība. Sarežģītā pabalstu sistēma rada šķēršļus darba attiecību uzsākšanai. Lai mudinātu sākt strādāt saīsināta darbalaika un nepilna darbalaika režīmā, būtu efektīvi jāievieš ienākumu reģistrs, kurā ietverta reāllaika informācija par algām un pabalstiem, kā arī būtu jāpaātrina pieteikumu par sociālā nodrošinājuma pabalstiem izskatīšanas laiks. Vidējā termiņā Somijai būs svarīgi reformēt sociālo pabalstu sistēmu, lai veicinātu nodarbinātību un sagatavotu valsts labklājības sistēmu nākotnei.
- (19) Palīdzība, kas paredzēta tam, lai uzņēmumi (it īpaši mazie un vidējie uzņēmumi (MVU)) varētu turpināt savu darbību krīzes laikā, ir ļoti svarīga ekonomikas stimulēšanai pēc patlaban spēkā esošo pārvietošanās ierobežojumu atcelšanas. Pagaidu likviditātes atbalsts, ko piešķir aizdevumu, dotāciju un garantiju veidā, varētu palīdzēt uzņēmumiem pārvarēt šo izteiktas nenoteiktības un ievērojami mazāku ieņēmumu periodu. Šo pasākumu izstrādes un īstenošanas procesā jāņem vērā banku nozares noturība.
- (20) Lai veicinātu ekonomikas atlabšanu, būs svarīgi pasteidzināt tādu publisko investīciju projektu īstenošanu, kuri jau sagatavoti realizēšanai, un veicināt privātās investīcijas, tostarp veicot attiecīgas reformas. Investīcijas Somijā vēl aizvien ir mazākas par ES vidējo rādītāju tajās kategorijās, kurās visvairāk tiek atbalstīts ražīguma pieaugums, jo īpaši attiecībā uz investīcijām iekārtās un intelektuālā īpašuma jomā. Tas var ierobežot valsts ilgtermiņa izaugsmes potenciālu un negatīvi ietekmēt tās konkurētspēju un atlabšanu. Lielākas investīcijas pētniecībā un izstrādē ir būtisks faktors, kas ļautu

panākt strukturālas pārmaiņas ar nolūku atbalstīt zinātnesietilpīgas ekonomikas nozares un stiprināt ilgtermiņa izaugsmes potenciālu. Plānotajai virzībai uz oglekļneitralitāti līdz 2035. gadam, kas atspoguļota arī Somijas nacionālajā enerģētikas un klimata plānā, būs vajadzīgas ievērojamas investīcijas, jo īpaši elektroenerģijas tīklos un ilgtspējīgā transportā. Parlamentā izveidotas koordinācijas grupas vadībā pašlaik tiek izstrādāta jauna valsts transporta sistēma 2021. gadam. Ņemot vērā problēmas veselības, vides, reģionālajā un ražīguma jomā, ir jāturpina centieni izvērst ātrdarbīgu platjoslas tīklu un uzlabot citu digitālo infrastruktūru, lai tādējādi racionalizētu loģistiku un saglabātu saimniecisko darbību attālos apgabalos. Taisnīgas pārkārtošanās fonda līdzekļu 2021.–2027. gada plānojums varētu palīdzēt Somijai risināt dažas no problēmām, ko rada pāreja uz klimatneitrālu ekonomiku, īpaši teritorijās, kas ietvertas ziņojuma par valsti D pielikumā⁷. Tas ļautu Somijai optimāli izmantot minēto fondu.

- (21) Somijas valsts mēroga riska novērtējums nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas jomā pašlaik ir novecojis un tiks atjaunināts 2020. gadā. Somijas finanšu uzraudzības iestāde nesen ir uzlabojusi savu uzraudzības spēju. Tomēr darbinieku skaits vēl aizvien ir nepietiekams, un uz risku balstīta uzraudzības pieeja vēl netiek pareizi piemērota. Kaut arī ir izmeklēti vairāki iespējamo pārkāpumu gadījumi, vēl viena prioritāra joma joprojām ir atturošas sankciju politikas ieviešana. Pēdējo mēnešu laikā ir strauji palielinājusies ziņošana par aizdomīgiem darījumiem, un šķiet, ka finanšu ziņu vākšanas vienības rīcībā esošie instrumenti nav pietiekami, lai analizētu šo informāciju. Informācijas apmaiņa starp finanšu ziņu vākšanas vienību un finanšu uzraudzības iestādi vēl aizvien ir nepietiekama.
- (22) Šie ieteikumi pievēršas pandēmijas sociālekonomiskās ietekmes novēršanai un ekonomikas atlabšanas veicināšanai, taču Somijai 2019. gadā adresētie ieteikumi, ko Padome pieņēma 2019. gada 9. jūlijā, attiecas arī uz reformām, kuras ir būtiskas, lai risinātu strukturālās problēmas vidējā līdz ilgākā termiņā. Šie ieteikumi nav zaudējuši aktualitāti un arī turpmāk tiks pārraudzīti visā nākamā gada Eiropas pusgada ciklā. Tas attiecas arī uz ieteikumiem, kas skar ar investīcijām saistīto ekonomikas politiku. Minētie ieteikumi būtu jāņem vērā kohēzijas politikas finansējuma stratēģiskajā plānošanā pēc 2020. gada, t. sk. pašreizējās krīzes ietekmes mazināšanas pasākumos un izejas stratēģijās.
- (23) Eiropas pusgads nodrošina satvaru pastāvīgai ekonomikas un nodarbinātības politikas koordinēšanai Savienībā un tādējādi var veicināt ekonomikas ilgtspēju. Dalībvalstis savās 2020. gada valsts reformu programmās ir izvērtējušas progresu saistībā ar ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) īstenošanu. Nodrošinot tālāk sniegto ieteikumu pilnīgu īstenošanu, Somija sekmēs progresu IAM sasniegšanā un kopīgus pūliņus konkurētspējīgas ilgtspējas nodrošināšanai Savienībā.
- (24) Cieša valstu ekonomikas koordinācija ekonomiskajā un monetārajā savienībā ir būtiska, lai strauji atgūtos no Covid-19 ekonomiskās ietekmes. Somijai kā dalībvalstij, kuras valūta ir euro, ņemot vērā Eurogrupas politiskās norādes, būtu jānodrošina, ka tās politika joprojām atbilst ieteikumiem eurozonai un tiek koordinēta ar pārējo eurozonas dalībvalstu politiku.
- (25) Komisija 2020. gada Eiropas pusgada kontekstā ir veikusi Somijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2020. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2020. gada stabilitātes programmu, 2020. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Somijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi.

⁷ SWD(2020) 525 final.

Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Somijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(26) Ņemot vērā minēto novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2020. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums⁸ ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Somijai 2020. un 2021. gadā rīkoties šādi.

1. Ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi risinātu pandēmijas situāciju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atlabšanu. Kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kas ļaus panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda ilgtspēju un vienlaikus veicinās investīcijas. Novērst veselības aprūpes darbinieku trūkumu, lai stiprinātu veselības aprūpes sistēmas noturību un uzlabotu piekļuvi sociālajiem un veselības aprūpes pakalpojumiem.
2. Stiprināt pasākumus, kuru mērķis ir atbalstīt nodarbinātību un sekmēt aktīva darba tirgus politiku.
3. Veikt pasākumus, lai nodrošinātu likviditāti reālajai ekonomikai, jo īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem. Pateidzināt tādu publisko investīciju projektu īstenošanu, kuri jau sagatavoti realizēšanai, un rosināt privātās investīcijas, lai sekmētu ekonomikas atlabšanu. Ievirzīt investīcijas uz zaļo pārkārtošanos un digitālo pāreju, jo īpaši uz tīru un efektīvu enerģijas ražošanu un izmantošanu, ilgtspējīgu un efektīvu infrastruktūru, kā arī pētniecību un inovāciju.
4. Nodrošināt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas regulējuma efektīvu uzraudzību un izpildi.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*

⁸ Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.